

RICHTLIJN NR. 8

**MEMORANDUM INZAKE DE RICHTLIJN INTERNE AUDITAFDELING BIJ
KREDIETINSTELLINGEN**

Richtlijnen zijn normen, waarvan de verwezenlijking naar het oordeel van de Centrale Bank van Suriname bij voortduring moet worden nagestreefd ter bevordering van de ontwikkeling van een gezond bank- en kredietwezen. Deze richtlijn maakt onderdeel uit van een stelsel van richtlijnen dat betrekking heeft op het deugdelijke bestuur van onder toezicht van de Centrale Bank van Suriname staande kredietinstellingen. Deze richtlijnen moeten in samenhang worden gelezen en toegepast bij de inrichting van de bedrijfsvoering van de kredietinstelling.

Preambule

De Bank vereist dat kredietinstellingen een interne auditfunctie hebben met voldoende gezag, status, onafhankelijkheid, (vak)kennis, middelen en toegang tot het toezichthoudend orgaan. Voor het hoofd van de interne auditafdeling bij systeembanken is de minimale kwaliteitsvereiste gecertificeerde accountant en voor de niet-systeembanken is dat een gecertificeerde interne auditor. Een onafhankelijke en bekwame interne auditfunctie en een sterk intern controlesysteem zijn van essentieel belang voor deugdelijk bestuur. Zij biedt redelijke assurance dat de bedrijfsactiviteiten, de inherente risico's en de risico's die zij met zich meebrengen zorgvuldig worden beheerst. De Bank vereist dat de interne auditfunctie doeltreffend is en dat het beleid en de internationaal geaccepteerde praktijken worden gevolgd. Het intern controlesysteem omvat alle controle activiteiten die deel uitmaken van de governance structuur en zijn gericht op een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering in overeenstemming met de strategie en beleid van de kredietinstelling en de toepasselijke wet- en regelgeving. Het bestuur moet passende en tijdige corrigerende maatregelen treffen als reactie op door de interne audit vastgestelde tekortkomingen binnen het interne controlesysteem. De interne auditfunctie biedt het bestuur en het toezichthoudend orgaan garantie inzake de kwaliteit van het intern controlesysteem van de kredietinstelling. De interne auditfunctie biedt redelijke assurance aangaande de betrouwbaarheid en integriteit van de

informatiesystemen, evenals over de courantheid, toegankelijkheid en beschikbaarheid van relevante informatie. De werkzaamheden monden uit in een onafhankelijk oordeel over de toereikendheid, effectiviteit en naleving van het risico- en compliance beleid en procedures van de kredietinstelling. Om de onafhankelijkheid van de interne auditfunctie te versterken geschiedt de rapportage rechtstreeks en simultaan aan het bestuur en het toezichthoudend organen worden budget en beloning op advies van het bestuur door het toezichthoudend orgaan vastgesteld.

Deze Richtlijn geeft de verwachtingen weer van de Bank voor de inrichting van de interne auditfunctie en zal als leidraad dienen bij het toezicht op het bestuur en het toezichthoudend orgaan van de kredietinstelling.

De Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024, No. 4) stelt in artikel 13 lid 3 dat kredietinstellingen gehouden zijn hun bedrijf op prudente en integere wijze uit te oefenen waartoe onder meer het voeren van een adequaat risicomanagement, alsook het beheer van het integriteitsrisico behoort. Een op het risicoprofiel van de instelling afgestemd intern controlesysteem kan worden gezien als een instrument van het risicomanagement en moet daarom deel uitmaken van het risicobeleid. Een belangrijk element hiervan is de zorg voor een voortdurende beoordeling en monitoring van de opzet, bestaan en de werking van het interne controlesysteem ter voorkoming van verlies aan effectiviteit en verwatering. Zowel de interne auditfunctie als de externe accountant van de kredietinstelling moet hierin een rol worden toebedeeld.

Ongeacht de principes die de richting bepalen van de inrichting van de interne auditfunctie, moet bij de ontwikkeling daarvan aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan. Een effectief werkende interne auditfunctie voldoet aan de volgende eisen:

a. Permanent

De interne auditfunctie sluit aan bij de omvang en complexiteit van de instelling en beschikt over voldoende capaciteit om haar doelstellingen te realiseren. De werkzaamheden omvatten alle activiteiten van de instelling zonder enige beperking met betrekking tot inhoud en reikwijdte van het werkprogramma en toegang tot personen, afdelingen, documenten en systemen;

b. Onafhankelijk

De interne auditfunctie wordt ondergebracht in een interne afdeling. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het bestuur, onder het directe toezicht van het toezichthoudend orgaan of de namens het toezichthoudend orgaan daarmee belaste commissie. De werkzaamheden mogen geen deel uitmaken van de bedrijfsactiviteiten. Degene belast met de directe leiding van de interne afdeling kan te allen tijde rechtstreeks contact opnemen met één of meer van de genoemde organen en ook met de externe accountant;

c. Objectief

Rapportage geschiedt onbevangen, onafhankelijk, objectief en volledig. Functionarissen van de interne afdeling worden niet betrokken bij controle van activiteiten, waarbij zij in een voorgaande periode operationeel bij waren betrokken. Zij mogen geen giften ontvangen, niet deelnemen aan activiteiten of relaties aangaan, waardoor hun objectiviteit en professioneel oordeel in gevaar wordt gebracht;

d. Professionele vakbekwaamheid

Professioneel en gemotiveerd personeel is essentieel voor een doeltreffende interne afdeling. Er wordt voldoende competent personeel aangetrokken en hun competentie wordt op peil gehouden door voortdurende training gericht op het bankbedrijf, controletechnieken en standaarden. Hiertoe worden ook gerekend die van "The Institute of Internal Auditors". De leiding moet een professionele scholing hebben, adequate ervaring in "interne audit" en management van de interne afdeling;

e. Integriteit

Integriteit is voor de functionarissen verbonden aan de interne afdeling een vereiste om hun functie in goed vertrouwen te kunnen uitoefenen, zowel voor degenen aan wie zij rapporteren, als voor degenen die zij controleren. Kenmerken van integriteit zijn verantwoordelijkheid, vasthoudend en vastberadenheid, eerlijkheid en betrouwbaarheid. Zij moeten een goed werkbaar kennis hebben van de ethische code van de kredietinstelling, gedragen zich dienovereenkomstig en zijn in staat die uit te dragen.

Voor het begrijpen van de plaats en rol van de interne auditfunctie en andere in deze richtlijn genoemde functies zoals riskmanagement en compliance wordt het “three lines model” gebruikt. De eerste lijn betreft de direct verantwoordelijken voor de instelling zoals het accountmanagement, de tweede bevat onder meer de ondersteunende afdelingen zoals het riskmanagement en compliance. De derde lijn bevat de interne auditafdeling, die op onafhankelijke wijze de opzet, bestaan en effectiviteit van de processen en activiteiten in de eerste en tweede lijn beoordeelt en daarover redelijke assurance biedt aan het bestuur en toezichthouders. De eerste lijn is verantwoordelijk voor het onderkennen, beoordelen en management van de risico’s. De tweede lijn verzekert zich in nauwe samenwerking met de eerste lijn ervan dat de risico’s zijn onderkend, de risicotolerantie is vastgesteld, passende maatregelen zijn genomen en het bedrijf zich ernaar gedraagt. Zij zijn beleidsondersteunend en dragen mede zorg voor passende procedures. De controlewerkzaamheden in de eerste lijn zijn voornamelijk op transacties georiënteerd. In de tweede lijn afwisselend op transactiebasis, periodiek en risico gebaseerd. De interne auditafdeling dient als vangnet door interne beheersmaatregelen, risicobeheer en governance-processen onafhankelijk en objectief te beoordelen en daarover te adviseren. Iedere lijn heeft haar eigen verantwoordelijkheid, die aldus niet overdraagbaar is aan een hoger gelegen lijn.

Wettelijke basis en doelstelling

Deze Richtlijn is opgesteld ingevolge de in de artikelen 15 en 16 van de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024, no. 4) aan de Centrale Bank van Suriname (de Bank) verleende bevoegdheid om richtlijnen te geven en in het bijzonder ter uitvoering van artikel 16 van de Wet.

Deze Richtlijn heeft ten doel een kader te scheppen voor het toezicht van de Bank op de inrichting van de interne auditfunctie, haar toereikendheid gegeven de omvang en complexiteit van de kredietinstellingen en effectiviteit. Dit kader omvat ter toetsing als belangrijkste elementen van een doeltreffende interne auditfunctie:

1. voldoende bevoegdheden en gezag;
2. voldoende capaciteit en hulpmiddelen;

3. onafhankelijke positie met een tweevoudige rapportagelijijn naar het bestuur en het toezichthoudend orgaan;
4. integere bemanning en toereikende competentie;
5. charter, geschikte werk- en controleprogramma's en alle toereikende activiteiten;
6. adequate standaarden en objectieve beoordeling van activiteiten;
7. toereikende rapportage, rapportageprocedures en afdoening.

Deze elementen zijn uitgewerkt in een stelsel van principes en best practice bepalingen. Het bestuur is verantwoordelijk voor de inrichting van de interne auditfunctie, die voldoet aan de principes en zich kan meten aan de best practices. Het toezichthoudend orgaan moet toezien op de naleving van de principes en toepassing van de best practice bepalingen.

Deze Richtlijn heeft betrekking op de interne afdeling. De auditwerkzaamheden van deze afdeling kunnen naar aard verschillend zijn, bijvoorbeeld:

- financiële controlewerkzaamheden (financial audits) gericht op de economische activiteiten van de instelling, zoals vastgelegd en weergegeven door haar administratie en managementinformatiesystemen;
- werkzaamheden die moeten vaststellen of de transacties van de kredietinstelling en de financiële- en procesmatige controlemaatregelen voldoen aan wetgeving, standaarden en normen, procedures en voorschriften (compliance audits). Dit is inclusief AML/CTF wet en regelgeving;
- management audits: audits betreffende het functioneren van het management;
- werkzaamheden gericht op het vaststellen van de effectiviteit en efficiency, waarmee de doelstellingen van de kredietinstelling worden nagestreefd (operational audits);
- advieswerkzaamheden op eigen initiatief alsmede in opdracht van of in overleg met het bestuur en/of het toezichthoudend orgaan, waaronder revisies en beoordelingswerkzaamheden;
- bijzondere onderzoeken op eigen initiatief, alsmede in opdracht van of in overleg met het bestuur en/of het toezichthoudend orgaan.

RICHTLIJN INTERNE AUDIT AFDELING BIJ KREDIETINSTELLINGEN

De President van de Centrale Bank van Suriname, in het kader van de uitoefening van aan de Bank op grond van de artikelen 15 en 16 van de Wet Toezicht Bank – en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024 no. 4) toegekende bevoegdheden, stelt hierbij de volgende Richtlijn vast.

Verkorte naam

1. Naar deze Richtlijn kan korthedshalve worden verwezen als Richtlijn Interne Audit.

Definities

2. In deze Richtlijn hebben de hieronder genoemde begrippen de daarachter vermelde betekenis:
 - (a) De Bank: de Centrale Bank van Suriname;
 - (b) Wet: de Wet Toezicht Bank – en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024 no. 4);
 - (c) Bestuur: een groep van twee of meerdere personen, bestuursleden, die feitelijke en statutaire eindverantwoordelijkheid op het hoogste niveau dragen voor de (dagelijkse) leiding van de kredietinstelling;
 - (d) Toezichthoudend orgaan: het college van de personen dat als toezichthouder is aangesteld. Zij is belast met het toezicht op het bestuur (en de kredietinstelling) en staat hen met raad ter zijde. In deze Richtlijn/context wordt het begrip toezichthoudend orgaan gelijkgesteld aan raad van commissarissen, raad van toezicht, en commissie van toezicht.

Toepassingsgebied

3. Deze Richtlijn geldt voor alle kredietinstellingen (met uitzondering van spaar- en kredietcoöperaties) die in het bezit zijn van een vergunning ter uitoefening van het bedrijf van kredietinstelling zoals omschreven in artikel 1 lid 1 onder sub b van de Wet.

Verwachtingen met betrekking tot de interne auditafdeling

4. I. De Interne Auditafdeling

Principe 1: Een effectieve interne auditafdeling verschaft op onafhankelijke wijze redelijke assurance aan het bestuur en het toezichthoudend orgaan over de kwaliteit en effectiviteit van het systeem van interne controle, risicomanagement en beheerssystemen met focus op de realisatie van strategische- en operationele doelstellingen van de instelling en de bescherming van haar reputatie.

Best practice bepalingen

- a. Bij de opzet en uitvoering van de werkzaamheden wordt een risico benadering gevolgd.
- b. De interne auditafdeling ontwikkelt gegeven haar competentie daartoe, toegang tot alle bedrijfsinformatie en vraaggesprekken, een onafhankelijke en goed gefundeerde mening over de door de kredietinstelling gelopen risico's. Zij gaat na hoe de instelling daarmee omgaat, rapporteert en bespreekt haar zienswijze en bevindingen met het bestuur en het toezichthoudend orgaan of betrokken commissie.

II. Onafhankelijkheid en objectiviteit

Principe 2: De interne auditafdeling is onafhankelijk ten opzichte van de gecontroleerde afdelingen, activiteiten en processen, waardoor haar werkzaamheden in vrijheid en op onbevangen en objectieve wijze kunnen worden uitgevoerd. Haar oordeel wordt niet onderworpen aan de beoordeling door anderen of daaraan ondergeschikt gemaakt.

Best practice bepalingen

- a. De interne auditafdeling werkt op basis van in overleg (met het bestuur en het toezichthoudend orgaan of betrokken commissie en eventueel de externe accountant) tot stand gekomen en door het bestuur en het toezichthoudend orgaan goedgekeurde werkprogramma's en is als zodanig geautoriseerd haar werkzaamheden te allen tijde ongehinderd uit te voeren. Zij rapporteert rechtstreeks en simultaan aan het bestuur als aan het toezichthoudend orgaan. Terwille van een daadkrachtige en effectieve werkuitvoering beschikt het hoofd van de afdeling over passende

leidinggevende eigenschappen en de nodige vaardigheden en het inzicht om zijn functie op onafhankelijke en objectieve wijze uit te voeren en overigens volgens internationaal aanvaarde standaarden voor interne audit werkzaamheden.

- b. De interne auditafdeling is niet betrokken in het ontwerpen, de selectie van of de in- en uitvoering van specifieke interne controlemaatregelen binnen het operationeel systeem van interne controle. De ontwikkeling en uitvoering van interne controlemaatregelen is de verantwoordelijkheid van het bestuur. De interne auditafdeling kan hierbij wel een door het bestuur gewenste rol spelen, maar vermijdt een positie in te nemen die haar onafhankelijkheid en objectiviteit in gevaar kan brengen.
- c. Teneinde verlies van kritisch vermogen en objectiviteit te beperken wordt beleidsmatig bij routinematige werkzaamheden het beginsel van werkrotatie toegepast. Er worden hierbij maatregelen genomen om de voor de werkzaamheden nodige competentie en expertise niet in gevaar te brengen. Het beleid terzake de frequentie, de wijze waarop en de voorwaarden is vastgelegd. Een afkoelingsperiode wordt in acht genomen, wanneer functionarissen van operationele afdelingen binnen de interne auditafdeling worden opgenomen en hun eigen activiteiten zouden moeten controleren of de processen waarbij zij waren betrokken.
- d. De beloning van het hoofd van de interne auditafdeling en het overig personeel van de afdeling, vindt plaats in overeenstemming met het beloningsbeleid en gebruik van de kredietinstelling. Uitzondering hierop geschiedt alleen na overleg en goedkeuring van het toezichthoudend orgaan. De beloning is niet afhankelijk van de financiële resultaten van de door hun gecontroleerde afdelingen. Bij het toekennen van prestatiebeloningen worden belangenconflicten vermeden en het risico van inbreuk op onafhankelijkheid en objectiviteit.

III. Professionele competentie en zorgvuldig handelen

Principe 3: Professionele competentie, kennis en ervaring van de medewerkers van de interne auditafdeling, zowel individueel als collectief, is een essentiële voorwaarde voor de effectiviteit van de interne auditafdeling.
Best practice bepalingen

- a. Het hoofd van de interne afdeling bij systeembanken is de minimale kwaliteitsvereiste gecertificeerde accountant en voor de niet-systeembanken is dat een gecertificeerde interne auditor.
- b. De medewerkers van de interne afdeling hebben voldoende actuele kennis van het bankbedrijf en controletechnieken, zijn in staat controledoelstellingen te formuleren, informatie op doeltreffende wijze te verzamelen en te analyseren, conclusies te trekken en die te bespreken met belanghebbenden. Daarbij maken zij gebruik van moderne instrumenten, methoden en technieken.
- c. De professionele competentie wordt op peil gehouden door voortdurende training zowel op het gebied van vaktechniek en controle standaarden als op het gebied van ontwikkelingen in het bankwezen, in het bijzonder geënt op de toenemende complexiteit, nieuwe producten en activiteiten binnen de kredietinstelling.
- d. Bij de planning van werkzaamheden en inzet van de medewerkers van de interne afdeling wordt rekening gehouden met de nodige kennis, vaardigheden en ervaring.
- e. Bij de samenwerking met de externe accountants vindt wederzijdse kennisoverdracht inzake het bankbedrijf plaats en afstemming van controledoelstellingen, controle aanpak en bevindingen.
- f. Van de medewerkers van de interne afdeling wordt vakbekwaamheid, professioneel gedrag en zorgvuldig handelen verwacht. Zij baseren hun conclusies en uitspraken op deugdelijk onderzoek en gaan weloverwogen te werk. Zij gaan vertrouwelijk om met door hen verkregen informatie en rapporteren op bedachtzame wijze. Binnen de afdeling wordt gezorgd voor een optimale benutting van de collectieve kennis en ervaring in het kader waarvan er een hiërarchie van toezicht bestaat op de werkzaamheden en rapportages. Daarbij wordt gelet op de zorgvuldigheid waarmee de werkzaamheden zijn uitgevoerd, de kwaliteit en worden tekortkomingen hersteld. Waarnodig vindt er collegiaal overleg plaats.

IV. Professioneel ethisch gedrag

Principe 4: De medewerkers van de interne afdeling zijn integer en gedragen zich op ethische wijze.

Best practice bepalingen

- a. Met integer gedrag vestigen de interne auditors een basis voor vertrouwen en zijn bijgevolg open, oprecht en eerlijk in gesprekken, onderzoek en rapportering. Het doel is om vertrouwen te wekken in de professionaliteit van het optreden en het oordeel van de medewerkers van de interne afdeling.
- b. De medewerkers van de interne afdeling respecteren de vertrouwelijkheid van bij hun werkzaamheden verkregen informatie. De informatie wordt niet op verkeerde wijze en voor persoonlijke doeleinden gebruikt. Zij gaan voorzichtig met de informatie om, dragen zorg voor bescherming van die informatie en zorgen dat die niet verloren gaat.
- c. Het hoofd van de interne afdeling is ervoor verantwoordelijk dat geen conflicterende belangen het ethisch handelen van de medewerkers van de interne afdeling in gevaar kunnen brengen of het vertrouwen in de afdeling kunnen ondermijnen. De medewerkers van de interne afdeling vermijden belangenverstremming en zorgen ervoor dat zij altijd onbevangen kunnen blijven ten opzichte van de activiteiten die zij controleren en de daarbij betrokken personen. Zo nodig wordt een ruime afkoelingsperiode in acht genomen, wanneer zij in een vroegere functie betrokken waren bij het te controleren object.
- d. De ethische code van de kredietinstelling of van de interne auditfunctie behandelt ten minste de principes van objectiviteit, competentie, confidentialiteit en integriteit. De code waarnaar de interne auditors zich gedragen is in overeenstemming met een internationale ethische code, zoals die van "the Institute of Internal Auditors".

V. Het interne audit charter

Principe 5: Er worden voorzieningen getroffen die de effectiviteit van de interne afdeling bevorderen, zoals een interne audit charter, waarin de bedoeling, status en gezag van de afdeling is opgenomen.

Best practice bepalingen

- a. De interne audit charter wordt opgesteld en regelmatig op actualiteit en effectiviteit getoetst door het hoofd van de interne afdeling. Goedkeuring vindt plaats door het bestuur en het toezichthoudend orgaan.
- b. In de interne audit charter is minimaal het volgende bepaald:
- doelstelling en reikwijdte van de interne afdeling;
 - haar positie, gezag en bevoegdheden binnen de kredietinstelling, rapportagelijnen en relaties met andere controle en de controle rakende functies, waaronder ook het toezichthoudend orgaan en de externe accountant;
 - de verantwoordelijkheid en verantwoordingsplicht van het hoofd van de interne afdeling;
 - de rapportageplicht van de medewerkers van de interne afdeling met betrekking tot hun bevindingen, de wijze waarop, aan wie en de tijdigheid;
 - de modaliteiten met betrekking tot outsourcing van werkzaamheden van de interne afdeling;
 - de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de interne afdeling kan worden ingezet bij adviesdiensten en bijzondere onderzoeken;
 - de controle standaarden;
 - samenwerking met de externe accountant en de coördinatie van de betreffende werkzaamheden.
- c. Aan de interne audit charter ontleent de interne afdeling de volgende rechten:
- het nemen van initiatief en de bevoegdheid tot benadering van alle personeelsleden van de instelling en het voeren van controle besprekingen;
 - het doen van onderzoek naar alle activiteiten, processen, projecten en afdelingen van de instelling;
 - toegang tot de boekhouding, documentatie en gegevensverzamelingen van de kredietinstelling, waaronder indien nodig voor haar taakuitvoering informatie bestemd voor het bestuur en de notulen van alle advies- en besluitvormingsinstanties.

VI. Reikwijdte en uitvoering van de interne auditwerkzaamheden.

Principe 6: De reikwijdte betreft het gehele werkgebied van de kredietinstelling, inclusief uitbesteding en alle tot het bedrijf behorende entiteiten. De planning en uitvoering van de werkzaamheden is gebaseerd op een alles omvattende risicobeoordeling van het geheel. Bij de werkzaamheden worden mede betrokken op de kredietinstelling betrekking hebbende voorschriften van toezichthouders, codes, normen, richtlijnen van zowel binnenlandse als buitenlandse instellingen.

Best practice bepalingen

- a. Jaarlijks wordt er een realistisch risico georiënteerd controleplan opgesteld, waarbij ruimte bestaat tot tussentijdse bijstelling op basis van een voortgaande risicoanalyse en bevindingen gedurende de controle, alsmede voor bijzonder onderzoek.
- b. Bij de risicobenadering wordt door middel van onderzoek en beoordeling aandacht besteed aan de effectiviteit van de interne controle, het risicomanagement, compliance en andere beheerssystemen van de instelling.
- c. De in acht te nemen controlestandaarden en de controlebenadering of strategie worden vastgelegd, inclusief de controledoelstellingen en de met de controle te bereiken resultaten.
- d. De werkzaamheden zijn velerlei en kunnen ondermeer gericht zijn op activiteiten, processen, afdelingen, entiteiten, projecten, financiële rekeningen, waarden activa, datasystemen, klachten en klachtenbehandeling en afloop van verbeterplannen. Het geheel van werkzaamheden vormt gebaseerd op de risicoanalyse een samenhangend en evenwichtig geheel. De overwegingen en de aan de controle te besteden tijd en in te zetten mankracht zijn in de controlestrategie uiteengezet. Risico's zijn hierbij geclassificeerd als laag, gemiddeld en hoog. De werkzaamheden zijn dienovereenkomstig geclassificeerd van gering en oppervlakkig tot intensief en diepgaand. Alomvattend leiden de werkzaamheden tot een oordeel of de instelling "in control" is en tot verbeterplannen.

- e. In het jaarlijkse auditplan zijn ten minste de volgende onderwerpen opgenomen:
- de reikwijdte, aanvang, doorlooptijd en aan de interne audit opdrachten te besteden tijd;
 - de medewerkers van de interne audit opdrachten, met vermelding van de vereiste kwalificaties, de namen van de in te zetten medewerkers van de interne afdeling of ander personeel van de kredietinstelling, uitbesteding en eventueel vacatures;
 - bijzondere onderzoeken en buiten het veld van de reguliere controle vallende werkzaamheden;
 - training.
- f. De interne audit opdrachten bevatten onder meer:
- een beschrijving van het werkgebied en de risicoanalyse, breedte en diepgang van de controle;
 - de aard van de controle, zoals financieel, operationeel, compliance, systeembeoordelingen, dan wel combinaties daarvan, alsmede ondersteunend aan toezichthouders en de externe accountant;
 - informatiebronnen, te betrekken, te verzamelen en vast te leggen informatie;
 - controle objecten, te betrekken afdelingen en personen;
 - de doelstelling, controlebenadering, controleaanpak, werkplan of controleprogramma;
 - in acht te nemen controleprocedures, methoden en technieken;
 - voorschriften over vastleggingen, conclusies, rapportering en dossiervorming;
 - eventuele afstemming met toezichthouders en de externe accountant.
- g. De interne auditfunctie moet in haar scope tenminste het navolgende opnemen:
- de effectiviteit van de first en second line of defence;
 - de toereikendheid en betrouwbaarheid van onderliggende financiële gegevens en financieringssystemen en -processen voor het volledig identificeren, vastleggen, meten en rapporteren van belangrijke gegevens zoals winst of verlies, waarderingen van financiële instrumenten en voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen;

- de goedkeuring en het behoud van prijscalculatie modellen, inclusief toetsing van de samenhang, tijdigheid, onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van gegevensbronnen gebruikt in dergelijke modellen;
 - de genomen maatregelen ter voorkoming en opsporing van onregelmatigheden inzake kredietuitzettingen en daarvan afgeleide activiteiten;
 - het balansbeheer inclusief belangrijke aansluitingscontroles die verricht zijn en acties ondernomen;
 - de beoordeling van de voorzieningen en verwachte kredietverliezen en daaraan gerelateerde processen en maatregelen.
- h. Alle werkzaamheden worden vastgelegd, geïdentificeerd en gedateerd evenals de bevindingen en conclusies. Het controledossier stelt in staat de werkzaamheden te beoordelen en bevat een deugdelijke grondslag voor het oordeel. Mededelingen in de rapportage zijn gedocumenteerd en in het dossier terug te vinden. Geraadpleegde informatie en informatiebronnen worden zo nodig vermeld. Overall vindt er een rapportage plaats van de in een jaarperiode aan de controle bestede tijd verdeeld naar aard van de werkzaamheden.
- i. Het jaarlijks auditplan wordt door de interne auditafdeling opgemaakt. Het bestuur en het toezichthoudend orgaan stemmen in met dit plan tenzij er zwaarwichtige redenen zijn om anders te besluiten. Deze besluiten moeten gemotiveerd en vastgelegd zijn. De Bank moet te allen tijde inzage hierin kunnen hebben.
- j. De interne auditfunctie moet de kwaliteit van de controle waarborgen door de standaarden te volgen van het Institute of Internal Auditors, andere relevante normen en de desbetreffende instructies en richtlijnen van de Bank.

VII. Rapportage

Principe 7: Het hoofd van de interne auditafdeling rapporteert rechtstreeks en simultaan aan het bestuur en het toezichthoudend orgaan.

Best practice bepalingen

- a. Rapportage vindt plaats direct na beëindiging van specifieke controlewerkzaamheden en is gericht aan het bestuur en het toezichthoudend orgaan. De bevindingen en adviezen worden zo nodig vooraf afgestemd met de betrokken afdelingshoofden op juistheid en realiteit. De benadering is objectief, de rapportage is duidelijk en helder, kort en bondig, accuraat en volledig, bruikbaar en opbouwend.
- b. De rapportage bevat ten minste de volgende elementen:
 - de controle doelstellingen, de reikwijdte van de opdracht, locaties en bevindingen;
 - standaarden, normen, criteria, principes, benchmarks;
 - de resultaten van de controlewerkzaamheden, opmerkingen en bevindingen, consequenties voor de kredietinstelling en correctieve acties en aanbevelingen;
 - afhankelijk van de aard van de rapportage en bevindingen de reactie van het betrokken management, de voorgenomen acties en doorlooptijd;
 - de afloop van voorgaande aanbevelingen en afspraken ter zake.
- c. Bij de werkzaamheden en rapportage aan het bestuur wordt haar verantwoordelijkheid voor het interne controlesysteem, compliance en risicobeheersing in acht genomen. De bevindingen en aanbevelingen tot correctieve maatregelen, evenals de follow up van voorgaande rapportages zijn daarop gericht. Zij vinden tijdig plaats.
- d. Het toezichthoudend orgaan of betrokken commissie ziet erop toe dat het bestuur tijdig de nodige maatregelen neemt voor het herstel van gebreken en probleemgevallen in het interne controlesysteem, compliance en risicomanagement en andere zaken die correctieve acties behoeven. De rapportage is daarop afgestemd.
- e. Vanwege hun verantwoordelijkheid beoordelen zowel het bestuur als het toezichthoudend orgaan het optreden en taakuitvoering van de interne afdeling. De rapportage is daarop afgestemd en bevat mede een terugblik op de auditplanning en de uitvoering daarvan. Zo nodig vindt er een kwaliteitsonderzoek plaats door een onafhankelijke externe accountantsorganisatie.

- f. Naast de onafhankelijke rapportage van de interne auditafdeling is het mogelijk dat leidinggevende functionarissen zich tegenover het bestuur en het toezichthoudend orgaan kwijten van hun verantwoordelijkheid aangaande het intern controlesysteem. Zij kunnen rapporteren over de opzet, bestaan en werking van de verschillende componenten zoals de identificatie van risico's, het meten en de bewaking daarvan, controleprocedures en maatregelen. Dergelijke rapportages worden door het hoofd van de interne auditafdeling beoordeeld en van commentaar voorzien.
- g. De rapportage van de interne auditafdeling is alle activiteiten en risico's omvattend. Het bestuur informeert daarom het hoofd van de afdeling en eventueel haar medewerkers over nieuwe ontwikkelingen, initiatieven, projecten, producten, aanpassingen van werkprocedures. Het bestuur verzekert zich ervan dat alle risico's in de lijn of processen aan de medewerkers van de interne auditafdeling bekend zijn.

Slotbepaling

- 5. De Bank behoudt zich het recht voor deze Richtlijn, afhankelijk van omstandigheden en ontwikkelingen, aan te passen.

Intrekkingsclausule

- 6. De door de Bank d.d. 16 mei 2023 uitgevaardigde Richtlijn Interne Audit Afdeling bij Kredietinstellingen wordt hierbij ingetrokken.

Ingangsdatum

- 7. Deze Richtlijn is met ingang van 23 oktober 2025 voor onbepaalde tijd van kracht.

Paramaribo, 23 oktober 2025

Maurice L. Roemer
Governor